

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 21 april 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Förordning (EG) nr 44/2001 — Domstols behörighet på privaträttens område — Artikel 5 led 3 — Begreppet ’skadestånd utanför avtalsförhållanden’ — Direktiv 2001/29/EG — Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet — Artikel 5.2 b — Rätten till mångfaldigande — Undantag och inskränkningar — Mångfaldigande för privat bruk — Rimlig kompensation — Utebliven betalning — Omfattas eventuellt av tillämpningsområdet för artikel 5 led 3 i förordning (EG) nr 44/2001”

i mål C-572/14

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 18 november 2014, som inkom till domstolen den 11 december 2014, i målet

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte GmbH

mot

Amazon EU Sàrl,

Amazon Services Europe Sàrl,

Amazon.de GmbH,

Amazon Logistik GmbH,

Amazon Media Sàrl,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna A. Arabadjiev, C.G. Fernlund, S. Rodin och E. Regan,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 november 2015,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte GmbH, genom A. Feitsch och M. Walter, Rechtsanwälte,
- Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH och Amazon Media Sàrl, genom U. Börger och M. Kianfar, Rechtsanwälte,
- Österrikes regering, genom C. Pesendorfer, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom D. Segoin och D. Colas, båda i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili, avvocato dello Stato,
- Finlands regering, genom H. Leppo, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom T. Scharf och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 februari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5 led 3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 3) och av artikel 5.2 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte GmbH (nedan kallat Austro-Mechana), och å andra sidan Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH och Amazon Media Sàrl (nedan gemensamt kallade Amazon EU m.fl.). Målet rör frågan huruvida österrikisk domstol är behörig att pröva en talan om betalning av den ersättning som enligt österrikisk lagstiftning ska utgå för saluföring av inspelningsmedier.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 44/2001

- 3 Artikel 2.1 i förordning nr 44/2001, som ingår i avsnitt 1 med rubriken ”Allmänna bestämmelser”, i kapitel II, har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

- 4 Artikel 5 leden 1 och 3 i förordningen ingår i avsnitt 2 med rubriken "Särskilda behörighetsregler" i kapitel II. De har följande lydelse:

"Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas i en annan medlemsstat

1) a) om talan avser avtal, vid domstolen i uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser,

...

...

3) om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffade eller kan inträffa."

Direktiv 2001/29

- 5 I artikel 2, med rubriken "Rätten till mångfaldigande", i direktiv 2001/29 föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall föreskriva en ensamrätt att tillåta eller förbjuda direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, mångfaldigande, oavsett metod och form, helt eller delvis

a) för upphovsmän: av deras verk,

b) för utövande konstnärer: av upptagningar av deras framföranden,

c) för fonogramframställare: av deras fonogram,

d) för framställarna av de första upptagningarna av filmer: av originalet och kopior av deras filmer, och

e) för radio- och televisionsföretag: av upptagningar av deras sändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar."

- 6 Artikel 5 i direktivet har rubriken "Undantag och inskränkningar". I artikel 5.2 föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna får föreskriva undantag eller inskränkningar från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2 i följande fall:

...

b) För mångfaldigande på alla typer av medier utfört av en fysisk person för privat bruk och där syftet varken direkt eller indirekt är kommersiellt, under förutsättning att rättsinnehavarna får rimlig kompensation varvid hänsyn skall tas till huruvida de tekniska åtgärder som avses i artikel 6 har tillämpats på det berörda verket eller alstret eller inte.

..."

Österrikisk lagstiftning

- 7 I 42 § Urheberrechtsgesetz (upphovsrättslagen) av den 9 april 1936 (BGBl. 111/1936), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad UrhG), anges följande:

”1. Var och en har rätt att ta enskilda kopior på papper eller liknande medium av ett verk för eget bruk.

2. Var och en har rätt att ta enskilda kopior på andra medier än de som nämns i stycke 1 av ett verk för eget bruk och i forskningssyfte i den mån detta är motiverat med hänsyn till det eftersträlvade icke kommersiella syftet. ...

...”

- 8 I 42b § UrhG föreskrivs följande:

”1. Om ett verk, som är föremål för radio- eller TV-utsändning, görs tillgängligt för allmänheten eller upptas på bild- eller ljudinspelningsmedier som producerats i kommersiellt syfte, på grund av dess karaktär kan förväntas mångfaldigas för eget eller privat bruk genom upptagande på bild- eller ljudinspelningsmedier enligt 42 § styckena 2–7, har upphovsmannen rätt till en skälig ersättning (så kallad kassettersättning) när medierna saluförs mot betalning i Österrike i kommersiellt syfte. Som medier gäller oinspelade bild- eller ljudinspelningsmedier som är ägnade för sådant mångfaldigande eller andra bild- eller ljudinspelningsmedier som är ämnade för detta.

...

3. Följande personer är skyldiga att betala skälig ersättning:

1) Den som från en plats i Österrike eller utomlands i kommersiellt syfte och mot betalning i första led saluför inspelningsmedierna eller apparaterna för mångfaldigandet ska betala kassettersättning respektive ersättning för apparaterna. ...

...

5. Endast upphovsrättsorganisationerna kan göra gällande rätten till ersättning enligt styckena 1 och 2.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 9 Austro-Mechana är en organisation för kollektiv förvaltning av rättigheter på upphovsrättsområdet som bedrivs i bolagsform (nedan kallad organisation för kollektiv upphovsrättsförvaltning). Bland organisationens uppgifter ingår särskilt att uppbära den ”skäliga ersättning” som föreskrivs i 42b § stycke 1 UrhG.
- 10 Amazon EU m.fl., som har sina säten i Luxemburg och i Tyskland, ingår i en internationell koncern som säljer varor via internet, däribland sådana inspelningsmedier som avses i ovannämnda bestämmelse. Enligt Austro-Mechana saluför Amazon EU m.fl. i första led sådana inspelningsmedier i Österrike, varför dessa bolag är skyldiga att betala nämnda ersättning.
- 11 Tvisten mellan parterna rör frågan huruvida de österrikiska domstolarna enligt artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001 är internationellt behöriga att pröva Austro-Mechanas talan med yrkande att Amazon EU m.fl. ska betala skälig ersättning till Austro-Mechana.

- 12 Austro-Mechanas talan ogillades av domstolen i första instans med motiveringen att österrikisk domstol saknar internationell behörighet att pröva målet.
- 13 Austro-Mechanas överklagande av detta avgörande ogillades med motiveringen att Amazon EU m.fl. inte omfattas av artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.
- 14 Austro-Mechana överklagade till Oberster Gerichtshof (högsta domstolen, Österrike) med yrkande att den ska tillämpa nämnda bestämmelse.
- 15 Mot denna bakgrund beslutade Oberster Gerichtshof (högsta domstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Ska ett yrkande om betalning av en ’rimlig kompensation’ enligt artikel 5.2 b i [direktiv 2001/29], som enligt österrikisk rätt riktar sig mot företag som yrkesmässigt och mot betalning i första led saluför inspelningsmedier i Österrike, anses utgöra en talan som ’avser skadestånd utanför avtalsförhållanden’, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i [förordning nr 44/2001]?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 16 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att en talan om betalning av en ersättning, som den i det nationella målet, som ska utgå enligt en nationell lagstiftning som genomför artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 ska anses utgöra en talan som ”avser skadestånd utanför avtalsförhållanden”, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.
- 17 Domstolen vill inledningsvis påpeka att det framgår av fast rättspraxis att om medlemsstaterna beslutar sig för att i sin nationella rätt införa det i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 föreskrivna undantaget från mångfaldiganderätten när det gäller privatkopiering (det så kallade undantaget för privatkopiering), är de, med tillämpning av denna bestämmelse, särskilt skyldiga att föreskriva en rätt till rimlig kompensation för innehavarna av ensamrätten till mångfaldigandet (se dom av den 5 mars 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 19 och där angiven rättspraxis).
- 18 Eftersom de olika beståndsdelarna i systemet för rimlig kompensation inte preciseras ytterligare i direktivet har medlemsstaterna ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att avgränsa dessa. Det ankommer bland annat på medlemsstaterna att bestämma vem som ska vara skyldig att betala kompensationen och att fastställa formen för, de närmare bestämmelserna om och nivån på kompensationen (se dom av den 5 mars 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 20 och där angiven rättspraxis).
- 19 Systemet för rimlig kompensation samt ersättningens utformning och nivå är knutna till den skada som innehavarna av en ensamrätt till mångfaldigande lider till följd av att deras skyddade verk privatkopieras utan deras tillstånd. Kompensationen syftar härvid till att gottgöra upphovsmännen och ska betraktas som en ersättning för den skada de lidit (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 oktober 2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 40, dom av den 16 juni 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 24, dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 47, dom av den 10 april 2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 50, och dom av den 5 mars 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 21).
- 20 Domstolen har även slagit fast att artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 innebär att en medlemsstat som har infört ett undantag för privatkopiering i sin nationella rätt har en skyldighet att uppnå ett visst resultat på så sätt att medlemsstaten är skyldig att i enlighet med sin territoriella behörighet säkerställa en effektiv uppbörd av den rimliga kompensation som innehavarna av ensamrätten till mångfaldigande

har rätt till för den skada som de lidit med anledning av att skyddade verk mångfaldigats av slutanvändare som är bosatta i den medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juni 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkterna 34-36, 39 och 41, och dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkterna 32 och 57-59).

- 21 Domstolen har tolkat denna bestämmelse så, att det i princip ankommer på den person som orsakat innehavaren av ensamrätten till mångfaldigande en skada, det vill säga den person som för privat bruk mångfaldigar ett skyddat verk utan föregående tillstånd från rättighetsinnehavaren, att ersätta denna skada genom att finansiera den ersättning som kommer att betalas till rättighetsinnehavaren (se dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 23, och dom av den 10 april 2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 51). Domstolen har dock medgett att medlemsstaterna – med tanke på de praktiska svårigheter som är förenade med att identifiera privat användarna och att se till att de ersätter rättshavarna för deras skada – får införa en ”avgift för privatkopiering” som inte belastar de berörda privatpersonerna, utan dem som förfogar över utrustning, apparater och medier för digitalt mångfaldigande och, i denna egenskap, rättsligt eller faktiskt ställer utrustningen till privatpersoners förfogande eller tillhandahåller dem en tjänst i form av mångfaldigande och kan övervältra kostnaden för avgiften på användarna. Inom ramen för ett sådant system ska privatkopieringsersättningen tas ut av dem som förfogar över nämnda utrustning, apparater och medier (se bland annat dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 24, och dom av den 5 mars 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 23).
- 22 Domstolen har härvidlag preciserat att då ett sådant system gör det möjligt för de avgiftsskyldiga att låta kostnaden för avgiften för privatkopiering få genomslag på priset för att tillhandahålla utrustningen, apparaterna och medier för mångfaldigande eller priset för tjänster avseende mångfaldigande, kommer kostnaden för avgiften i slutändan att övervältras på de privata användare som betalar detta pris. Detta får anses uppfylla kravet på en ”skälig avvägning” mellan intressena hos innehavarna av ensamrätten till mångfaldigande och intressena hos användarna av de skyddade alstren (se dom av den 16 juni 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 28, och dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 25).
- 23 Så är fallet med det system som införts av Republiken Österrike, som valt att genomföra det i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 föreskrivna undantaget för privatkopior, vilket domstolen redan prövat i sin dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl. (C-521/11, EU:C:2013:515)
- 24 Avgiften för privatkopiering ska, enligt det system som inrättats genom 42b § UrhG för finansiering av den rimliga kompensation som avses i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29, erläggas av de som från en plats i Österrike eller utomlands i kommersiellt syfte och mot betalning saluför inspelningsmedier som kan användas för mångfaldigande (se dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 26).
- 25 Såsom påpekats i punkt 22 ovan innebär ett sådant system i princip att det blir möjligt för de avgiftsskyldiga att låta avgiften för privatkopiering få genomslag på priset för dessa medier, så att kostnaden för avgiften, i enlighet med kravet på ”skälig avvägning”, i slutändan kommer att övervältras på de privata användare som betalar detta pris, vilka förutsätts utgöra slutanvändare (se dom av den 11 juli 2013, Amazon.com International Sales m.fl., C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 27).
- 26 Enligt 42b § stycke 5 UrhG är det inte innehavaren av ensamrätten till mångfaldigande som är avgiftsborgenär, utan en organisation för kollektiv upphovsrättsförvaltning, i förevarande fall Austro-Mechana.

- 27 Vad avser frågan huruvida österrikisk domstol är behörig att pröva Austro-Mechanas talan om betalning av den ersättning som föreskrivs i 42b § UrhG, erinrar domstolen om att det, med avvikelse från den grundläggande principen i artikel 2.1 i förordning nr 44/2001 att domstolarna i den medlemsstat där svaranden har hemvist är behöriga, i avsnitt 2 i kapitel II i förordningen föreskrivs ett antal särskilda behörighetsregler, däribland regeln i förordningens artikel 5 led 3 (se dom av den 16 maj 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punkt 23, dom av den 3 oktober 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punkt 24, dom av den 5 juni 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punkt 44, och dom av den 22 januari 2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, punkt 17).
- 28 Enligt artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001 kan talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas i en annan medlemsstat, om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffat eller kan inträffa.
- 29 Denna särskilda behörighetsregel ska tolkas självständigt och restriktivt (se dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 43, och dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 37).
- 30 Det ska härvidlag erinras om att det framgår av fast rättspraxis att behörighetsregeln i artikel 5 led 3 i förordning 44/2001 grundas på att det finns en särskilt nära anknytning mellan tvisten och domstolarna i den ort där skadan inträffat eller kan inträffa, vilket med hänsyn till intresset av en god rättsskipning och ett ändamålsenligt förfarande gör det befogat att denna domstol ges behörighet (se dom av den 16 maj 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punkt 26, dom av den 3 oktober 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punkt 27, dom av den 5 juni 2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punkt 47, dom av den 22 januari 2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, punkt 19, och dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 46).
- 31 I mål om skadestånd utanför avtalsförhållanden är domstolen i den ort där skadan inträffat eller kan inträffa nämligen vanligen den mest lämpade att avgöra saken, särskilt med hänsyn till dess närhet till tvisten och med hänsyn till att bevisupptagningen underlättas (se dom av den 25 oktober 2012, Folien Fischer och Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, punkt 38, dom av den 16 maj 2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, punkt 27, dom av den 18 juli 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, punkt 50, och dom av den 21 maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, punkt 40).
- 32 Det framgår av domstolens praxis att begreppet ”talan som avser skadestånd utanför avtalsförhållanden” omfattar varje talan som syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar som inte är hänförligt till ett ”avtal”, i den mening som avses i artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001 (se dom av den 27 september 1988, Kalfelis, 189/87, EU:C:1988:459, punkterna 17 och 18, dom av den 13 mars 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punkt 20, och dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 44).
- 33 Det ska således först prövas huruvida Austro-Mechanas talan om betalning av den ersättning som föreskrivs i 42b § UrhG är hänförlig till ett ”avtal”, i den mening som avses i artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001.
- 34 Domstolen har härvidlag slagit fast att ingående av ett avtal inte utgör ett villkor för att artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001 ska vara tillämplig (se dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 38).
- 35 Även om det enligt artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001 inte krävs att något avtal har ingåtts är det likväl – för att bestämmelsen ska kunna tillämpas – ett oundgängligt krav att en förpliktelse kan identifieras, eftersom en domstols behörighet enligt denna bestämmelse avgörs med hänsyn till den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller ska uppfyllas. Begreppet ”talan [som] avser

avtal”, i den mening som avses i artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001, kan således inte förstås så, att det avser fall där det inte föreligger någon förpliktelse som en part frivilligt har åtagit sig gentemot en annan part (se dom av den 14 mars 2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, punkt 46).

- 36 För att bestämmelsen om särskild behörighet rörande avtal i nämnda artikel 5 led 1 a ska kunna tillämpas måste det således fastställas att det föreligger en rättslig förpliktelse som en person frivilligt har åtagit sig gentemot en annan person och att karendens talan grundas på denna förpliktelse (se dom av den 14 mars 2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, punkt 47, och dom av den 28 januari 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 39).
- 37 I det nationella målet har Amazon EU m.fl. inte frivilligt åtagit sig en förpliktelse att betala Austro-Mechana den ersättning som föreskrivs i 42b § UrhG, som har till syfte att genomföra artikel 5.2 b i direktiv 2001/29. Skyldigheten att betala nämnda ersättning har ålagts bolagen enligt österrikisk rätt på grund av att de i kommersiellt syfte och mot betalning saluför inspelningsmedier som kan användas för mångfaldigande av skyddade verk eller alster.
- 38 Detta innebär att Austro-Mechanas talan om betalning av denna ersättning inte är hänförlig till ett ”avtal”, i den mening som avses i artikel 5 led 1 a i förordning nr 44/2001.
- 39 Det ska vidare prövas huruvida en talan av det slag som är aktuellt i det nationella målet syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar, i den mening som avses i den rättspraxis som anges i punkt 32 ovan.
- 40 Så är fallet när svaranden kan hållas ansvarig för en ”skada”, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.
- 41 Skadeståndsansvar utanför avtalsförhållanden kan nämligen endast komma i fråga om det kan fastställas ett orsakssamband mellan skadan och den handling som ligger till grund för skadan (se dom av den 30 november 1976, Bier, 21/76, EU:C:1976:166, punkt 16, och dom av den 5 februari 2004, DFDS Torline, C-18/02, EU:C:2004:74, punkt 32).
- 42 I förevarande fall är syftet med Austro-Mechanas talan att få ersättning för den skada som uppstått genom att Amazon EU m.fl. inte betalat den ersättning som föreskrivs i 42b § UrhG.
- 43 Det ska härvid erinras om att syftet med den ”rimliga kompensation” som avses i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 enligt i punkt 19 ovan nämnda rättspraxis är att gottgöra upphovsmännen för privatkopiering av deras skyddade verk som sker utan deras tillstånd. Den ska således betraktas som en ersättning för upphovsmannens skada till följd av sådan olovlig kopiering.
- 44 Den omständigheten att Austro-Mechana inte erhållit den ersättning som avses i 42b § UrhG utgör således en skada, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.
- 45 Den omständigheten att denna ”rimliga kompensation” enligt det österrikiska systemet inte ska betalas till innehavarna av den ensamrätt till mångfaldigande som den är tänkt att kompensera, utan till en organisation för kollektiv upphovsrättsförvaltning saknar härvidlag betydelse.
- 46 Såsom påpekats i punkt 26 ovan framgår det av 42b § stycke 5 UrhG att endast organisationer för kollektiv upphovsrättsförvaltning kan göra gällande en rätt till den ersättning som avses i nämnda 42b §. Austro-Mechana utgör organisationen för kollektiv upphovsrättsförvaltning i Österrike och det är därför endast den som kan göra gällande denna ersättning enligt nämnda system.

- 47 Med hänsyn till den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 21 ovan utgör den omständigheten att Amazon EU m.fl. inte är slutanvändare som för privat bruk mångfaldigt skyddade verk inte hinder mot att dessa bolag ska betala den ersättning som föreskrivs i 42b § stycke 1 UrhG enligt det system som föreskrivs i österrikisk rätt.
- 48 Såsom Amazon EU m.fl. har gjort gällande är det visserligen riktigt att saluföring av inspelningsmedier inte i sig utgör en rättsstridig handling och mångfaldigande för privat bruk med hjälp av sådana lagringsmedier är tillåten enligt österrikisk rätt, eftersom Republiken Österrike beslutat att genomföra undantaget för privatkopiering enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29. Faktum kvarstår emellertid att denna bestämmelse innebär att österrikisk rätt innehåller ett krav på att rättighetsinnehavarna erhåller en ”rimlig kompensation”, i förevarande fall den ersättning som föreskrivs i 42b § stycke 1 UrhG, för att sådan privatkopiering ska vara tillåten.
- 49 Austro-Mechana har med sin talan emellertid inte lagt Amazon EU m.fl. till last att de saluför inspelningsmedier i Österrike, utan att dessa bolag inte uppfyllt sin skyldighet att betala den ersättning som föreskrivs i UrhG.
- 50 Syftet med Austro-Mechanas talan är således att göra gällande svarandens ansvar, eftersom talan grundas på att Amazon EU m.fl. åsidosatt bestämmelserna i UrhG om denna skyldighet och att detta åsidosättande utgör en rättsstridig handling som orsakar Austro-Mechana skada.
- 51 En sådan talan omfattas således av artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.
- 52 Av detta följer att om den i det nationella målet aktuella skadan uppstått eller riskerar att uppstå i Österrike, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra, så är österrikisk domstol behörig att pröva Austro-Mechanas talan.
- 53 Tolkningsfrågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001 ska tolkas på så sätt att en talan om betalning av en ersättning som ska utgå enligt en nationell lagstiftning – som den i det nationella målet – som genomför systemet med ”rimlig kompensation” enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29 ska anses utgöra en talan som ”avser skadestånd utanför avtalsförhållanden”, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i förordning nr 44/2001.

Rättegångskostnader

- 54 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 5 led 3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas på så sätt att en talan om betalning av en ersättning som ska utgå enligt en nationell lagstiftning – som den i det nationella målet – som genomför systemet med ”rimlig kompensation” enligt artikel 5.2 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhälle ska anses utgöra en talan som ”avser skadestånd utanför avtalsförhållanden”, i den mening som avses i artikel 5 led 3 i nämnda förordning nr 44/2001.

Underskrifter